

ChapteR - 11

232

प्र० ३:

५ ५ २ ९ : १८

→ सत्त्वार्थ गुरुभिमा :-

"गुरु अक्षरात्मीत वानें, कहो वह बाहुदीये,

सत्त्वार्थ उ जैतन श्रव, उत्तम धन्वं जाङोये." — मूलांश.

सत्त्वार्थ गुरुभिमा

गुरुनो निरबधि द्रुम वे न विष्वनी पूढी छे, वे विना राननी परम जैतन। परमी न शकाय, अवननी वर्यहृष्ट नेते स्पृह कहे छे तेमां पशु चूशमनु हर्यन करावनार वातरवसु जोहिये, वा पाटे गुरु विष्वनु भेदानन करे छे ने अथ गुरुनी विष्वन, विष्वनु डीनु नेत जी रहे छे। विष्वने पाटे जावा प्रतिसाच्छु आपनार "गुरु अक्षरात्मीत वानें" छे, अक्षरात्मीत वानें तो प्रक्षारन्त्वो वहोदर छे, वो गुरु पशु विष्वने अन प्रक्षस्वद्वप ने वानें-व्यद्वप छे, वा हृष्टये गुरु ने प्रक्ष असेद्वपे विलये छे। गुरु प्रक्षस्वद्वप छे, गुरु जो विद्वप छे, वेट्के क्वीर अन अन्य रहतो कहे छे।

"गुरु जो विद्व दोहु घडे, कीसड़ लागु पाय,

विलिहारी गुरुदेवकी, जिन जो विद्व दिया जिसाय जाओसे."

"गुरु विना राम न छोप्ने, गुरु विना भविवे ना भेद,

गुरु विना संशब ना भटे, ज्य ज्य ज्य गुरुदेव."

जावा गुरु भनने अत्तवानी ने अननी हुँहुते मटाऊवानी शोषयि छे, तेमा वरणोमां ज्वर वे इन्होपयि वाधे छे।

"अन मारनकी शोषयि, सत गुरु देत खाय,

उत्तिष्ठ परमानंद को, जो गुरु यरहे जाय."

गुरु पारसमणि करतो पशु श्रेष्ठ हे, पारसमणि तो लोठा मात्रने कर्त्यन करे छे, पशु पोतारवद्वप जाववा असमर्थ हे; गुरु तो ज्यु —

Ph.D.

સ્વ-સ્વરૂપ કરી શકે છે અને એ રીતે બધુ અપાને શુદ્ધ વિષયને ચરાયો કરે છે.

"પારસ્પરે કૌર સ્લેટમેં, બઢો અતરો જાણ,

એ શુદ્ધ કથન કરે, યો કરે યાથ સમાન."

યાવા શુદ્ધનો કોઈ સાહેબ નથી, બધા પર જેની સાહેબી છે, એ નિર્બિકાર ને નિર્ભય છે. અપાર સૂચિનો હાન-મનીયાંથી પાર પણાર એ કલિમનીયી છે. ક્રિકાલાયાંથિત સત્યોની ચૂંક મેળે આત્મસાતુ કરી છે. વિશ્વની સચરાચર સૂચિનો હાતા જનાર શુદ્ધ સૂચિસર્જનનો મીમચીક છે.

"નિર્બિકાર નિર્ભય તુ લી, જેણ સકલ જી માંલી,

સથ પર રેરી સાહેબી, તુમ પર સાહેબ નાંલી."

"શુદ્ધ કિના હાન ને મળો" એ કહેતીની પાછળ યોગદાનનો જપતપ, સચમ ને શીખનો જ હાનનો મળિયા છે. બધુ પૂર્ણી જાતો પણ હાન તો શુદ્ધની પાછે જ મળાયાનું છે. "નિર્બિકાર સથ દૂઠિયા, દેખા દેખા વિદેશ, હાની રામ પાયા નાંલિ, હી જિના શુદ્ધ ઉપદેશ." યાવો શુદ્ધ રેજ-પુજ સમાન છે. જેની પ્રશ્ન સથ સમાન રેજસ્ટ્રિબની છે. હાતાં યાલોફથી વિશ્વના અણુંને બેનુંને એ અખલાણે છે.

"રેજશુદ્ધ અદ્દશુદ્ધ મીદે, જેણ શુરજ ભાવ,

સથ વિષયારા મિટ ગયા, એ હાની દેખા યાવ"

"શુરોદ્દુભીનાં" જેલી ઉદ્ઘિત શુદ્ધ - વિષયના અપાર પ્રેમતુ નિર્દ્દેશન કરાવાનાર છે. શેરાં માટુ મૌનયાર બસતા શુદ્ધની પુત્રિસા વિષયનું બધા જ સથયાને છિના કરી શકે મેળું સંત્વા છુપાયું છે. એ વિષય પર યારુણી અને અન્ય વિષયોની કથાઓથી પુરાણાંસાં હિત્ય ભરયું છે. યાવા શુદ્ધના વિષયનો પદર વેદ પણ પાણી નથી શકે જેણ.

"એક સથદ શુદ્ધ દેવકીએ, તાકાં જનરલ વિશ્વાર,

શારે મુનિજન પાલિયા, જેણ ન પાયે પાર."

બેતરાતમાને પણ ગુરુ ગણવામણ આપ્યો છે. મહાત્માજી આત્મરામના અવાજને મહુલ્ય આપ્યેલા ને એ "રામ"નો મેઠુ જપાણ ચેર્ચાં પણ આત્મરામની સાક્ષાત્કાર વિભૂતિમંત બેદનાનો જુખાન આપ્યાને લાગે છે, એમ કલીર તો શાખીમણ કહે છે :

"કલીર હો નર જથું હું, ગુરુ હું કહેતે ઓર,

હર ગુરુ રહે મૈ બ્લેત, ગુરુ હું નહિ ઠોર."

ગુરુ, શિષ્યની કંખોળી કરનાર છે. એમાં શિષ્યે પાર પડવાનું છે. આવા શિષ્યને જ ગુરુ પોતાસ્વરૂપ જાણે છે.

"જુદુ કોણી સોટું કસે, સથ યેલ નાણે કોથ,

જાની ગુરુ ડેસા કસે, સથ કામ કાટ કોથ,

જાની ગુરુ મેસા કસે, ક્લેસા લોહ લુહાર

સથળી મિટાદે કલ્યાણ, ડિઝાવે જાપ ડિદ્દાર."

શરીરની નાચનામયી વિષબેલને અમૃતમયી કરનાર ગુરુ છે. આવા ગુરુ માટે પ્રાણાપણ પણ બોહુ છે. અબનમણ અમાપ બેદનાયે પડેલી છે. એમ ચલ જાણનાર સંજીવની ગુરુ પાંચે છે. અબનના દુઃખમય ગૂઢ અજ્ઞાન ને અધ્યકારને વીધી નાણનાર વાળી તો ગુરુની છે.

"થડ તન વિષકી બેલરી, ગુરુ અમૃત કી ખાન,

શીંઘ દિલે જો ગુરુ મિલે, તો ભી ચસ્તા જાન."

ગુરુનું અબન જે જાનની ઉપાયનાના યજ્ઞ જેનું છે. જે પોતે જાન જાપીને પણ જાનને જ ફોરે છે. ઠિકબરના જીતનિધ્યની ઝાંફા યે જ જેની જાણના છે ને એ માટે જેનું જાધન જાન છે. તત્ત્વજ્ઞનની સૂક્ષ્મ વર્ક-શુદ્ધ જારાધના તર્ફે જાપ્યાને જાપે છે. ઉપનિષદ્ધી બેદોના જાલ્યાપ જણાય છે. ઉપનિષદ્ધીની ગુરુની પાંચે ખેલીને જેજાણવાનું જાન યેલો અર્થ પટાવાયો છે. ગુરુની જનિષ્ઠ યે જ જાનની જનિષ્ઠ શિષ્યને અન કંઈ રહે એ ઉપનિષદ્ધીની જાણના છે. "જાનજિનશલાકા" થી ગેતયેશ્વરને વિરાસત જમજ્જ ધરી છે. ત્યારે ભમસાન વિગતિત જો છે. અધ્યાત્મ અજરાયમર પરમાત્માની જાતોક દૃશ્યમાન જો છે.

અનાહત નાણની સૂચિનું શાલ્કાલાં સાથાંતરથી અતરને સખરે છે.
અજપાજાપનું રદ્દું શક્ક પાયે છે.

"સ્વાચાકી કર સુધરની, કર અજપા જાપ."

પરમાત્માનો ધ્યાન ધર, ચોંડ આપો જાપ."

અજનમણ "નુગરો" શબ્દ નાળ ગણ્યાય છે. કેટલાક પથો ગુરુના મુજારી
છે. ગુરુના મહિમાને બેમહે અભનસર પુકટ કર્યો છે. ગુરુના અભનધ્યેયનું
ગુરુ કારીને ચાંગુ આચારણ પણ પથોએ કર્યું છે. આવા શુદ્ધ "કરણી કિના-
કથની કથે" એમ નહોતા. પણ સમયની અલિલારી કહીએ તો સાચા ગુરુ
પણ અજાવા મુશ્કેલ છે. આ માટે ગુરુની પણ પરીક્ષા શિલ્બોએ કરતા
રહેલી જોઈયે. કથીર જેવા જૈદે ન કરે છે:

"કરણી કિના કથારી કથે, અજનાની દીન રાત,

કુકર જ્યુ છુકત કીરે, કુની કુની હિંબાત.

કહેતે કો કરતે ન હિ, મુખે બડે લયાડ.

કાવા કથ દે જાયગા, સાહેં, કે દરપણ ર.

પદ્ધિત નૌર મધ્યાલથી, દોનુંકું સ્થો ન હિ.

ઓરનકું કરે ચાંદના જાપ મારી મરી."

સાચા ગુરુની મહિમા ને જ લાજનિકોને મન ઠણ્ણ ને શ્રેષ્ઠ અજનતત્ત્વ છે.
યેમને તો "કહેર પિયાવે ચાચકા કો વીરલા તો કોંક" બેબો ગુરુ
જોઈયે છે. આવા શુદ્ધ દુનાથી રેકારો દ્વેષ, પાપ, વેર-ઝેર, છિંચાયી
પર છે. એબો સ્વાયં હાનચિતરણનો છે. બેબો અમર પિયાલો શિખને
પાવાનો છે.

અમર પિયાલો મારા ચાંગુને પાયો,

મન મસતાના જો ફુદુ "દીવાન્દી" - ર વિદોચ
યાગમ, ચ્યાલા, વારાય છ. માં ગુરુસંહિત

સાચી સ્વરૂપમાં ગુરુમહિમા જોવા પછી હવે ચંચ અજન-સબર્પોમાં
એ કિથે ચંચ કરીયે.

આગમ, ચ્યાલ્ચા, શારીરાધ અવલાખાણી વગેરેમાં શુદ્ધભિત્તિ રહી રહે છે.
બાંધાની ચેતનાનો કંપર્સી શુદ્ધના અપારફેમથી જ પાણી રહેતાય. શુદ્ધ
અંદરાં અવનમાં જધારના પણનો દૂર થઈ જાય છે:

"અજલાણું હેઠે ગજલાણું, શુદ્ધ આજ તમ માટ્યે રે મારે અજલાણું"

શદ્ધશુદ્ધ થાંડે ન્યારે શ્રવણે સુધ્ધાણ્યો,

લેટથા લીમને બાંધું પ્રસંગું રાણું-

શુદ્ધ, આજ તમ માટ્યે રે મારે અજલાણું - અભય

શુદ્ધમાંડું ઉદ્ઘાસચર્ચ નેટ્ટોની પ્રેમબંધ જ કરનારા નથી, એ કો છે -
જી-મજન્મતિરોની અધારલીલાને વિદરનાર ફાનન્યોતિ. "માનવીના
ખટકામાં પોરાધારુ વરતાય છે ને અસ્તીત વિકટ અમ-પાટ જાણે મેરે
કાડીને પડ્યો છે. ત્યારે શુદ્ધ કિના કોઈ અધારા ઉકેલે નેમ નથી, બાય
પડ્યાને વાટ જાવે નેમ નથી. વેલે તો મૃત્યુ-લોચમાં લોચિયા,
શુદ્ધ ને મૂત્રિતી કર્યાના કુમા શુદ્ધનો મહિમા જાતા નાયાર અજનિક ઢાંચે
કાંઈ પાઠકા નથી." ^{૪૮} આમ જાણમાં શુદ્ધ ડેવા માર્ગ છે, મેરી
પુત્રિની અનેક અવલોકનાંથી જાણી રહે છે.

દ્વાય પણ શુદ્ધને કેટકેટલા જાદે રહ્મારે છોચેતો જાય છે:

"દ્વાયા ભરેલા અમે નીંગલના અયડા,

અવધિના પ્રાધ્યા શુદ્ધ લીલા છઠ્યે."

માણસ હતે તો પ્રાણી જ છે રોચા એવા પણુલાગને દેવલ્યાની કોટિમાં
મુક્તનાર શુદ્ધિય જાગૃત કરે છે તો શુદ્ધ જ. નાચા નીંગલના અયડા જેવા
ગેરો સર્પ કેલી વૃત્તિલાગા માનવને વિર્બિર્ચ કરનાર એ છે. કરીને અવધિના
જ આઠ પૂર્ણ પત્ર અર્પને ગેર પાછુ મળે એમ માનવ પણ શુદ્ધભૂથી પાછો
ચલિત યાય છે ને કરો શુદ્ધ શરદો જ જાય છે. નાચા શુદ્ધનો પ્રાણ થારું
"અપના જેવો છે રંસાર" એમ કહેનારા પણ છે.

"દ્વાયનેદાસે પરા તપાસી હો, ભાનદાસ છે ષેણા,

શુદ્ધ પરતાપે વોલ્યા. "રાબિ ચાય"નો વરતી લિયો વેળા રે."

૧. શ્રી મહારાધ્રા દ્વ.

ધ્યાનદાચ વે ધ્યાનસ્ય અલ્યાસમૂહિકૃપ શિષ્યનું પ્રતીક છે. ભાનદાચ એ સભાન જ્ઞાતદ્વાનો સકેત છે. ના રીતે ગુરુ-કૃપા થતા બેળા-સમયની ભૂમિકા હૈ હાનોપાસના શરૂ થાય છે.

ભજનિકોને મન હાન એ જલાનદાની મહત્વી નથી એ તો સભાન ઘેતનાની જ્યોતિકૃપ લીલા છે. કેવી જ હાનનો કાર્ય પૂરુષ જ વિસ્તૃત અર્થમાં લેવાનો છે. જ્ઞાતના જડઘેતનમાં વ્યાપી હાનના સર્વ પ્રદેશો શિષ્યને ગંગ્ય થાર્થ જરૂરી છે. પ્રલોભની અનત ને શરીત પ્રકૃતિલીલાની બપારશરીતમાં મન-પ્રાણ-આત્માના સર્વ વ્યાપારોને સંબંધ કરવા જોઈશે. આ માટેની અગોચર લિલા એવા લિલા બીજુ કોણ આપેશ આપણા હોણગાલ્યાસમાં આની પૂર્ણ અપેક્ષા છે. તો નાદપ્રલાના ઉપાસનામ્ભોદ્ધમાં હોમસાધના વાત્યાત આવસ્થક ગણવામાં આની છે.

શિષ્યની ચાધનાની અનેક રીતે પરીક્ષા કર્યા પણી, ગુરુ એને હાનોપદેશ આપે છે. આ વિધિને "ખાલો પાચો" તરીકે જોગાખામાં આની છે. આવા ખાલા પાચા પણી શિષ્ય ને ભજનવાણીના ઝડૂતિમય માલાપ નારાધે છે, બેમાં શબ્દે શબ્દે ગુરુફીમ પુકટે છે :

"ખાલો અને પાચો રે, ગુરુને વતિ પ્રેમ કર્યે,

પરિપૂર્ણ સાસ્યા રે, અદ્વૈત સફળ ઈણી ખાલો,

સદગુરુને શ્રવણરસ રેડીયો, ચોટ્ટ્યો રદ્ધિયા માણી

સરધે સરધે સંબરો, ઉનમુની રહે હેરાઈ,

રોમ રોમ પુકટી રે, પાણી વાળી નવ વળી, ખાલો.

કથ્થુને ભક્ષણી સરવે છૂટી, અના ગાવાં રહ્યા રહ્યા જીતા

ઘોલણુંઠારો આપે ઘોલણો, આપે આપ અદૈત આઢે।

"રદ્ધિરામ" રસ કહે કુલ શું, વસ્તુ બણ અલ્યાની

પટો પટો બોલે રે, રદ્ધિય તો કોણ ધર્યો." —શ્રમલો,

—રદ્ધિદાચ,

આવા ચાધનામતો અપાતર જ શિષ્યને પૂર્ણ પ્રલાનો ન્યોતિમય માણ લલ્ય જો છે, અગોચર જોચરણો છે, અશ્રાદ્ય શ્રાદ્ય જો છે, અ-સ્વાદ્ય

बेबो रस यापना भजे हे, अस्पृश्य स्पृश्य भजे हे, ये रीते रस, रुप, रूपर्थ वा आट्ठिने अलौकिक वात्मा प्राप्त भजे हे. रेषमरोपयमां संस्कृत्यानन्द स्वदृप परमात्माने अनुभव धयां करे येमां गुरुहृपा जे हे.

सद्गुरु विना अवनरहस्योनु ध्यान कोषु करावे। अने ये रहस्यो पापतां तो दीक्षामां दीक्षो अप्तु प्रज्ञवत्यां करे, सवना वधनो टप्पी जाव, असरतीति परमतत्त्व लक्ष्य भावी जाव, वात्मानु कुण्ड प्रक्षुभ्य पाठ्यां परिषुमे ने येम थारा सोऽम् शब्दनी लेह अन्यानाय इपै पठामां लागी जाव.

"हा तो एरियामां अप्तु दीक्षो, हेच्या विना अन भाई ठोके,

लाल श्रूतिनि। भुला, भावो भव भुला, सतगुरु विना तांगों कोषु जोवो आ जावामां रतन अमुलण... वस्तु भरेल माहे वषु तोके.

सोऽम् शब्दका, करी ले गुजारा, "मेराम" सतगुरु माहे योके. "-२ विदास, सलारनी असारता अवनने अलुषित करी नाणे, देनाना वस्तु जे हु अवन भावी जाव, भावी द्वामां अनवो वैराग्यी भजे हे.

"हम जोगी चो रहे यडेला, सतगुरु भाषु चुनिका येला।

सद्गुरु जागे करी लीना।, अलगुडु विना अन रहे व्यु दीना

हीरहे शान-गुरु प्रगटाना, हमही भीटे हम रहे नाहि दाना,

हम नाहि यावर जगम करमां, हम नाहि जातवरण वासरमां,

हम नाहि पूर्खी पवन नीर तत्त्वा, हम नाहि कधी सूचित न सत्त्वा!"

- २ विदास.

गुरु - स्वदृपमां वात्मविलोपन वाटवी हडे भजत करे हे ते ये रीते अनभस्तीनो भारगडो कापवा समर्थ भजे हे.

ठेवट तो येकलनो घेणी, निधारानो वाधार, अनेकनो घेणी येवो प्रभु ज साचा यर्थमां सद्गुरु हे.

" येवा सतगुरु नोधाराना जाधार, येवा येकलना घेणी रे,

सर्वाना लेहु होउ - २ विदास.

सत्य पशु जो मानवद्वये ज-मे तो। पशु ऐ तो मानवमाँ प्रकटी
शके ने ऐवा सत्यस्वद्वय शुद्धनो मछिमा बहनीय थे।

"कोठ जांगदा, कोठ ग्रेटेदा, सप्नेकी उचित्य समज — २५
येक छिन जाँगे, दो छिन जाँगे, कहाँ भये सप्न ऐन मद्याष्टी,

नेसा यंदा बीजका प्रगट्या, दोर भधारी राती — कोठ जांगदा,

सत्य खबद सतशुरुका शुद्धी दे, देण तपाखी नामा।" — २६ बिसाय

भजनमाँ सतसंगने पशु शुद्ध समान गङ्गावामाँ आव्यो थे। "आवा
सतने जाणीये श्री जगदीय", ज्युं सतने सोपी चालीये तो हैलिकूसमी
जाय, भमलावनो निर्देप साधी शकाय, अतरमाँथी हु-हु टीजी जाय,
उरिरक्ष पीनार अने ऐमाँ ज लीन रहेनार शुद्ध वर्णान्तर्द्धु धाम थे।

"उरिरक्ष माँडी रे, रसद्वय यह रहो रे, हरे सतशुरु साचा राम
— — — — हरे ये तो अपेहान्तर्द्धु धाम।"

"तन भन सोधु रे, यहशुरु चरणाँ रे, औये पियुल्ले शीधा छाय
बहोनिश जाणु रे प्रेम — अन्ददमाँ रे, नाँ जोडि तो उरि श्रीपूर।"

अवनारा छलाछलने छरी लीनार गारुडी तरीके शुद्धने विरद्दाववामाँ
आवे थे।

"सतशुरु भेरे गारुडी, कीधी मुज पर ये" २,

भेरो दीनो भरभरो, उतर गया सब गेर।"

अहंकारनो भायो मानवी प्रशुभय डेवी रीते यह थके। "आपोपु"
टाली जतर धधा ज सहशुषो प्रकटे थे, अनेक भजनो आवा अहंकारकु
विगलन प्रवोधे थे। ऐमाँ झेत, शुद्ध, सतसंग, हानययाँ, कमययाँ, प्रारव्य पर
श्रव्या विषे ज कडेवायु थे; ऐमाँ निर्धा भन-चितनो मछिमा गावामाँ
आव्यो थे। गङ्गाट श्रव्या, दो घनोपाल, आत्मानु दिव्य-स्वद्वय अनेक
दृपकोथी गावामाँ आव्यु थे। शुद्धकृपा सर्वात्मानु वर्णह द्वीन करावनार
थे। वयरपद्धु लक्ष्य साकार करनार पशु ये ज थे। आवो शुद्ध सर्वोगर्जुदर
थे। सब शेत्किं ने मानसिक शक्तिने गटगटानीने पी जनह पशु ये थे।

હુક્કાટુ પ્રતિદિપ બાઈ કેવું શાખદશ થયું છે તે જુઓ :-

" મેર ચલતગુરુ છે અરવણી, હુક્કા પિયો છ --

શ્રીહિની પ્રથમી પિડ પ્રથમીભર, ઉપર મૈનું રષ્યાં મંડાણ.

નીચે પીવે નૂર નિરવાણ, રસ્કા રણી --

સહયુ કુપલની ચલમ કીની, તમાંકુ લીન ગુણની લીની,

પ્રથમ જગની માણે તલબી દીની, જા જાંબાં જગી -

પ્રેરે પાછી વડે તે પીવે, ગુરુગમ ગગન મંડલ જાંબાં જડે

તાપલ હોય તો મૂરા મળે, ચતના સંગી.....

જરદમ હુક્કા પરગાં પીધર, "ર વિરામ" ચલતગુરુ રૈંબદે સિદ્ધા

અદ્વિતીય પટા લાખાવી લીધા, પ્રમણાં જાણી..... મેરા."

અનુભવ એક ચાધના છે. જે ચાધના ઉકા કરવા સાટે કોઈ દિવ્ય પ્રેરણ જોઈએ, અતિરિક્ત ચેતના જોઈએ. જેતના અનુભવ સર્વાંગીરોને ગતિમાન કરે છે. આનંદની સમસ્ત નિતરાંધ્યાપી રનિધિમાં માણસને જે મક્કી હે છે. શ્રીભનો પારાવાર છિલોઠા દેલો નિતરમાં લાગ્યો કરે, ને નિરબધિ શાલિનો અનુભવ થયો કરે, જેવું ચાધનાંણ ગુરુ જ અપી શકે. સત્ત્વિદાનની અનુભૂતિ જે પણ પ્રશ્નસ્વરૂપનો એક ચાલાતકાર ગણી શકાય. બાંધુ નિરાંતું દર્શન પેરનાર ગુરુનોના કાણસ્વભીજાર અનેક પુરાણકથાઓમાં છે. આંખા પૌરાણિક ગુરુ-સિદ્ધના ચંદ્રઘોની ભૂમિકા ભજનસ્વરૂપોમાં છે. યાથી ભાવસંદર્ભોની જે છન્ના સિદ્ધ થતી હોય જે કોટિના ગુરુનો ને સિદ્ધોના વિશેષ નાયોનું રદ્દું ભજનમાં થયું છે.

"ચલતગુરુ મલ્યાં, અમર જ ડિયાં, પ્રેમ ન્યોઝ મજબાલાં" - સેલારામ આપણા અનેક લાયુદાયો ને પથોમાં ગુરુમાંદ્રા કથા-ગાનધી વ્યક્ત થયો છે. નાથ લાયુદાય અધોરપથ, નિજાર પથ, નિર્ગુણમાર્ગ, વરેરેમાં - ગુરુપણી બાંકઠ શ્રેષ્ઠાયાર આબી છે. નિર્ણિષ્પ્રાણમની ઉપસ્થિતિમાં ગુરુ જેણે જ પ્રથમસ્વરૂપ, મહામાર્ગનો તો ગુરુની દીક્ષા વિના પાટ્યા કેવી ન શકાય જેમ કહે છે છે. ગુરુની કઠી વર્ણિયા વગર કોઈપણ પથની -

બારાધના સિદ્ધ નથી યેવી માન્યતા પણ કેલાડ સપુદાયોમાં છે.
ચશુણ માર્ગના મૂર્તિપૂજક સપુદાયો પણ ગુરુ - બાળાયોના વૈધનો
ઉપાયનામાં સ્વીકારીને ચાલે છે. સપુદાયો ને પથો ગુરુ કિનાના મળવા
ક પૂજા ચોંચ નથી, યેવી હિં-કથાનો પણ લારતમાં ઘણી મળશે.
નૂરાં ચાંદ જ સજનની હુનિયામાં ગાજ - અપણાં ચાંદ મળાય છે.

ગુરુ શ્રદ્ધાયે છે કઈ રીતે આ પ્રેરનો ઉત્તર ગુરુ તરીકે પણે
કોણાવનાર વ્યાખ્યાના અવનકુમમધી મળી રહેવો જોઈએ, શીલ હાન
અનોદાધનાનો વિશેષિર્ગમ જે વ્યાખ્યાતમાં બાદર્શાહે સધાયો છે યેવા ગુરુ
ઓવા ધટે, એ કોઈ પણ વ્યાખ્યાને બાટે બાદરાધીય ને બાયરાધીય છે. શીલ
પણ આવી બાદર્શા ભાવનામણી વિલૂતિયોમાં પરમાત્માનો વાસ તે યેમ
કહે છે. જાણું રાખિતનું જા ધરાવનાર શ્રદ્ધામૂર્તિનો માનવતાના સંભવ
લ્યોતો છે. "માટું અણ જે જ મારો સેંકો જંદેશ" યેમ કહેનાર બાધીજ
એવા દેતોની જરૂર જમાને જમાને જાગી છે ને સામાને પોતાની હૃતિયી
આવી વિરલ વ્યાખ્યાને ગુરુપદે સચાપી છે.

" હેઠા યલો સત્ત ગુરુજના દેશમાં,

— — — તારી કગવા યુદ્ધિ મટી જાય રે,

યલો સત્ત ગુરુજના દેશમાં છ રે,

તારી બાદાયમણ મટી જાય રે. "

- ઝુગરપુરી-

પ્રેમીને ગન 'બાતમા બોળણે તે વર' તો અનુભૂતિઓને અન બાતમા
બોળણે તે ગુરુ ગુરુ-ને બોળવા અનેક પ્રકારની ચોંચતા જોઈએ. અતરની
ચચ્ચાઈ ને અણડ શ્રદ્ધાબળો કેળવેલો અનોનિશ્ચિહ્ન ગુરુના દેવત્વને પિણાની
ને પામી શકે.

નિશ્ચારપથમાં ગુરુ મહિમા : -

" पहुं चतुर्गुडु वयने, छलीने हालीने, मारो धर्म आपहुं भागीने,
सारभए सारवरतु, तेमए ते उं... ने वयन येहि तेमए भगो,

पर प्राह्म उरो सार येमए रे उं... ने जोता ते वस्तु तेमए भगो ."

- मारकड़ ग्रन्थि.

गुडु तो धर्मधुरधर उ. ऐना यरषोमए पूछ्वी वसो उ. अदे
अठारभार वनस्पति ने अटकुण पर्वत पश्च त्यं ज रहे उ. बावो गुडु
येकबीस प्राह्मएमए रभी रह्यो उ:

" धर्मधुरधर, धन्य कहीने रे उं... चालातन निजारी पूरतो तेने कहीने
अटकुण पर्वत पश्चासको, पूछ्वी तेना यरषोमए ठडी रही उं...
अठार लार वनस्पतिमए, येक ठाढु नथी, कै येकबीसे प्राह्मएमए रभी रह्यं

- मारकड़ ग्रन्थि

लज्जोमए भरछवा तरोडे गुडुने विरद्दाववामा आवे उ.
धर्मसागरमएथी भोली वीली लावनार गुडु अलगदर्शक उरावे उ.

" पश्च चतने कारण, कीम उतारीने चाले....."

" पोता वहुं तो नव गङ्गे, परमारथ पहेलां सहुयी पहेले चाले.

ते भरछवा पुढुधने, अलझने भगे उं... .

- मारकड़ ग्रन्थि

आवा गुडुने शेष सरणा पश्च जपे उ:

" शेष सरणा पश्च, केने जपे रे उं... ने तेनु दर्शन अर्थि करे. "

गुडुने आराधनानो धर्म ?

" आराधी पुरुष तो तेने कहीने उ..

* आराधी छोय तेने आराधवा उ रे उ. "

पोटा धर्मसाधुओ पश्च निदापाव अर्थि उ:

" नाम चांधु ने आपरणु किंचु न टो ;

चतुर्गुडु शास्त्रुं कङ्कु नव माने

आपो मुने असिमान न टो, उकरतीनो बाहार न भले "

મહાલક્ષ્મો પણ કેવા હોવા જોઈયે ?

" મહાલક્ષ્મ તરો કોઈ કલીયે રે હો.....

શાપે તે અજાગ્રી રહે.

પ્રેમ કરીને પરમારથ આડરે,

પોતાનું પુનઃ દિને ગુરુજીને જોપે"- મારક્કડ રાધિ.

કબીરખયમાં ગુરુ માલિમા

"ગુરુ ચમ વિના વાત કેચી, ચત ગુરુ વિના વાત કેચી,

કોઈ ભિલે સત ઉપદેશી, કોઈ ભીલે સત ઉપદેશી.

કોઈ ઓરે સોનારૂપા, કોઈ ઓરે હીરલા, મારો સતગુરુ ઓરે હીરલા."

— કબીર.

ગુરુ પાંચે જઈ રાનાનુદ્ધિ લાલવાની વાત કબીર કરે છે. એ રીતે
અભયપદ પામહું છે. જેના યરણમાં તન, અન રે ધન અર્પણ કરવું છે. જેના
શાપેલા ભદ્રરૂપ શબ્દને જગ્ઘનમાં ઉત્તારવાં છે અને હુમતિ દૂર કરવી છે:

" ચાંડો જાંચે ગુરુજની પાદ, રાનાનુદ્ધિ લાલીયે,

લઈયે અલકજની નામ, અલેપદ પાભીયે.

"તા અન ધન અર્પણ, ગુરુજના ગુણમાં.....

ચદ્દગુરુજી શબ્દ દીવાંપેદ શબ્દ નવ લિયા। — કબીર.

ગુરુ શબ્દ-બાળુ કેકીને જડતાનો ધાત કરે છે :

" હૈ રાન ધ્વાનસે માચાં, સતગુરુ, રાન ધ્વાનસે માચાં,

ઝૂરો ન મારો, કટારો ન મારો, શબ્દફુના મારલ ન્યારા" — કબીર.

શુક્રરાત્રી કરીને માનવતા ગાયરીયે :

"શુક્રરત હુલ ગુલાલ કો, ગુરુ વિના લાઘરો ન જાંબે " — કબીર

શૈથળ મનને ગુરુ વિના કોણ સમજાદી શકે !

-: ૨૪૪:-

"મન તોહે કેહી વિધ સમજાઈ" બા આપું ભજન
ભાવ। સિદ્ધયતીના નમૂના તરીકે શુદ્ધ છે.

"ગુરુ જિ કોન જતાને ૫૧૮, ૭૭૧ વિકટ ચમ ૫૮,

ખ્રેણી કી ૫૭૧૩ી નાદ્યે, બીજાં અદ્દકારકી ૮૧૮,

૫૧૫ ડેંડા દો પવતકાઠે, લોલ ચોર સંગાય,

મુદ મત્સરકા મેહ પરસતા, માયા પવન વહે ૬૧૮

કહે "કલીર" શુનો ભાઈ જાણું, કયો નરના ચમધીએ?"

કલીરનું ગુરુને વિધય તરીકે મછી દેતું બા ભજન નિરબાધુઃપ્રાણ
ગે જ જાણે કે ગુરુ છે. ઐબા ભાવ વ્યક્ત કરે છે. ગુરુના મૌનને જ
લક્ષ્યભીસૂત કર્યું બા ભજનની ટેક સૂચને છે કે ગુરુ "નિરબાધી" મૌનદ્વાર
ને નિવાદી - મોદ્દુઃપ્રાણ છે:

"સદ્ગુરુ નિરબાધી નિરબાધી,

અને રાધી મુદ્દિત ભરે છે પાણી.....ટેક.

ભજનોમણ ગુરુદ્વારાખો ગાવો અપૂર્વ મહિમા જિન જિન સપુદીયોગે
બર્દુંવ્યો છે.